

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๔ คาบ

รายวิชา ท ๔๒๑๐๑

เรื่อง มัทนะพาธา

ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๒

คาบที่ ๑-๒

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๒. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) เป็นเรื่องของตำนานการเกิดดอกกุหลาบ ให้ข้อคิดเรื่องคุณและโทษของความรัก

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้
  - นักเรียนสามารถตีความเรื่องที่อ่านได้
  - นักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้
- นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และ ใฝ่เรียนรู้

๔. เนื้อหาสาระ

- บทวิเคราะห์เรื่องมัทนะพาธา
- เนื้อเรื่องมัทนะพาธาครั้งแรก

๕. กระบวนการจัดการเรียนรู้

- ครูบรรยายประกอบภาพนิ่ง
- นักเรียนทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน
- นักเรียนถอดคำประพันธ์
- เกมเสริมความรู้เรื่องคำอุปมาอุปไมย

๖.. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูแบ่งกระดานเป็นสองฝั่งแล้วให้นักเรียนเลขที่เป็นเลขคู่ออกมาเขียนข้อดีของความรักในกระดานฝั่งหนึ่ง ในกระดานอีกฝั่งหนึ่งให้นักเรียนที่มีเลขที่เป็นเลขคี่ออกมาเขียนโทษของความรัก

ขั้นสอน

- ครูสอนนำเรื่องโดยกล่าวถึงคุณและโทษของความรัก และยกตัวอย่างบางตอนในเนื้อเรื่อง ถอดความให้นักเรียนฟัง
- ครูพูดถึงประวัติและผลงานของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ครูเล่าตำนานของดอกกุหลาบ
- ครูสอนเนื้อเรื่องครั้งแรก

ขั้นสรุป

- ครูสรุปเนื้อเรื่องเฉพาะที่เรียนไปและแบ่งงานให้นักเรียน
- ทำคาบเรียนให้ทำ เกมเสริมความรู้เรื่องคำอุปมาอุปไมย

๗. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ม.๕
- ภาพนิ่ง (Power Point)
- เกมเสริมความรู้เรื่องคำอุปมาอุปไมย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- ๑ วัดตามจุดประสงค์
- ๒ สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนตามแบบประเมิน
- ๓ งานที่มอบหมาย

๙. ใบงาน

- แบ่งให้นักเรียนไปถอดความเนื้อเรื่องครึ่งหลัง คนละ ๑ บท ตามเลขที่ แล้วคาบต่อไปให้นักเรียนอ่านและแปลเพื่อนฟังทีละคน

เอกสาร ๑

เนื้อหาภาพนิ่งประกอบการสอน

บทวิเคราะห์เรื่องมัทนะพาธา

ความรักเหมือนโรคา

“ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์”

“ความรักทำให้คนตาบอด”

ความรักเหมือนโรคา	บันดาลตาให้มีมม
ไม่อินและไม่ยล	อุปสรรคใดใด
ความรักเหมือนโคถึก	กำลังศึกพิชังไว้
ก็โอดจากคอกไป	บ ยอมอยู่ ณ ที่ขัง
ถึงหากจะผูกไว้	ก็ดึงไปด้วยกำลัง
ยิ่งห้ามก็ยิ่งคลั่ง	บ หวนคิดถึงเจ็บกาย

บทละครพูดคำฉันท์เพียงเรื่องเดียว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดละครพูดตามแบบตะวันตกมาก ได้ทรงพระราชนิพนธ์บทละครพูดไว้หลายเรื่อง แต่ส่วนใหญ่เป็นร้อยแก้ว ที่เป็นร้อยกรองก็เป็นบทละครพูดคำกลอน มีเพียงเรื่องเดียวที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เป็นบทละครพูดคำฉันท์คือเรื่อง มัทนะพาธา หรือตำนานแห่งคอกกุหลาบ

มัทนะพาธาเป็นบทละครพูดคำฉันท์ ๕ องค์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เริ่มทรงพระราชนิพนธ์เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๔๖๖ ขณะทรงพระประชวร และประทับอยู่ ณ พระราชวังพญาไท ต่อจากนั้นเมื่อเสด็จพระราชดำเนินประทับแรมตามที่ต่างๆ ก็ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องมัทนะพาธาไปด้วย จนจบสมบูรณ์เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๖๖ นับได้ว่าได้ใช้เวลาทรงพระราชนิพนธ์เพียง ๑ เดือน ๑๗ วันเท่านั้น

มัทนะพาธาเป็นบทละครพูดที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงคิดเรื่องขึ้นเอง มิได้ดำเนินเรื่องหรือตัดตอนมาจากเรื่องใดๆ เมื่อจะเริ่มทรงพระราชนิพนธ์ ได้ทรงพยายามหาคำบาลีสันสกฤตสำหรับชื่อคอกกุหลาบ พระสารประเสริฐ (ตรี นาคะประทีป) ค้นได้ศัพท์บาลีสันสกฤตว่า กุพุก แต่ได้ทรงพระราชวินิจฉัยว่า ถ้าจะให้ชื่อนางเอกอาจต้องเปลี่ยนเสียงพยัญชนะหลังเป็น กุพุกา ซึ่งมีเสียงน่าฟัง แต่จะไปตรงกับศัพท์ที่แปลว่า ความลุ่มหลงหรือความรัก เมื่อทรงพบศัพท์ “มัทนะพาธา” จากพจนานุกรมสันสกฤตซึ่งมีความหมายว่า “ความเจ็บหรือ

หนังสือที่แต่งได้โดยยาก

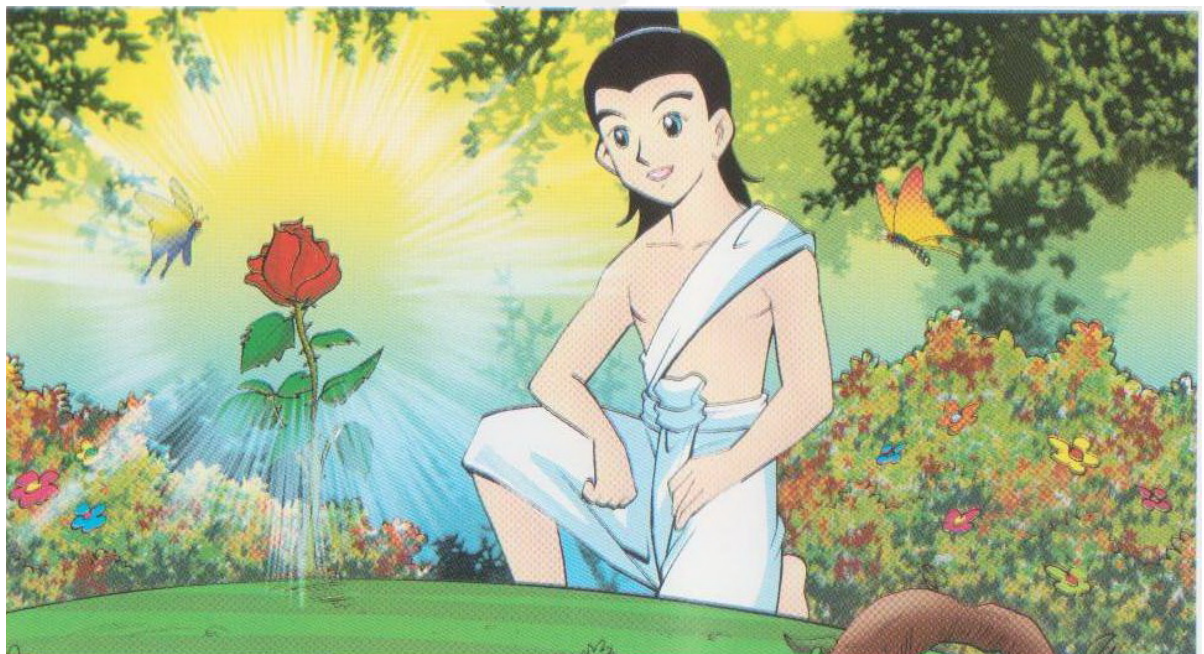
ตัวอย่างในตอนที่สุดเขมต์ตัดพ้อและมัทนาเจรจาตอบใช้วสันตฉลิกแสดงจังหวะรวดเร็วของถ้อยคำเสริมให้การมโต้ตอบกันนั้นมีลีลาจับใจและทันกัน

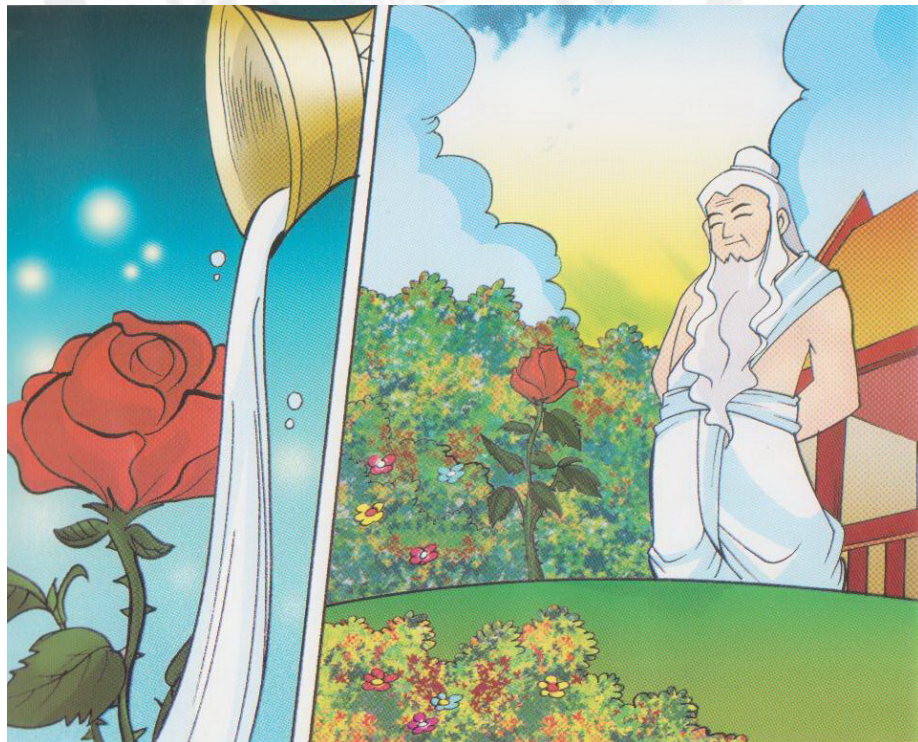
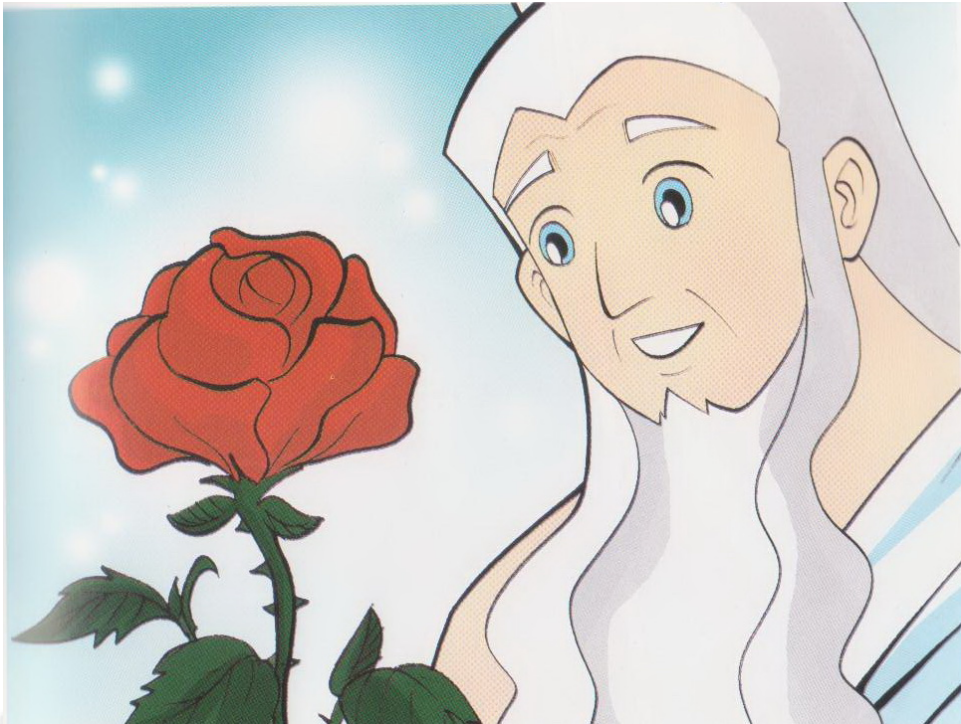
สุเทษณ์	รักจริงมิจริงฤก็แน	อรไทบ่จ้งการ?
มัทนา	รักจริงมิจริงก็สุระชาญ	ชยะโปรดสถานใด?
สุเทษณ์	พี่รักและหวังวรุจะรัก	และบทอดบทิ้งไป
มัทนา	พระรักสมัครณพระหทัย	ฤจะทอดจะทิ้งเสีย?
สุเทษณ์	ความรักละเหี่ยอุระระทด	เพราะมีอาจะคลอเคลีย
มัทนา	ความรักระทดอุระละเหี่ย	ฤจะหายเพราะเคลียคลอ
สุเทษณ์	ไอ้ไอ้กระไรนะมะทะนา	บมิตอบพะจีพอ?
มัทนา	ไอ้ไอ้กระไรอะมระง้อ	มะทะนามิพอดี

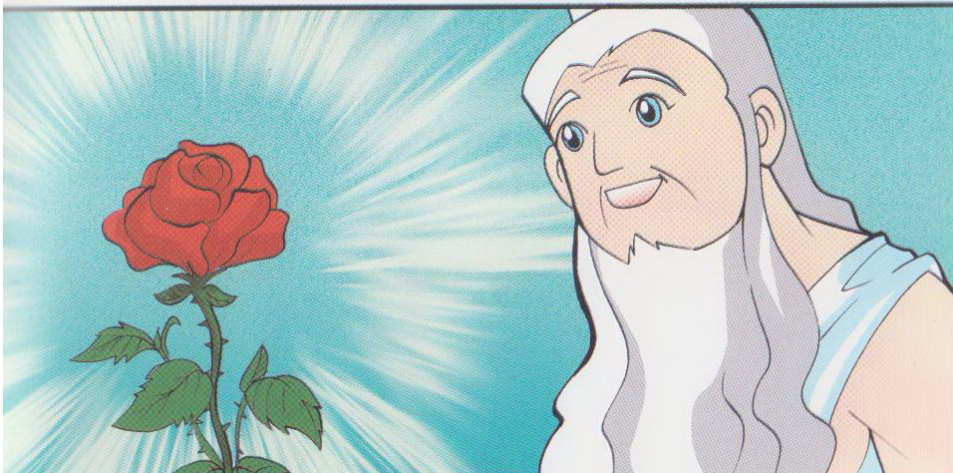
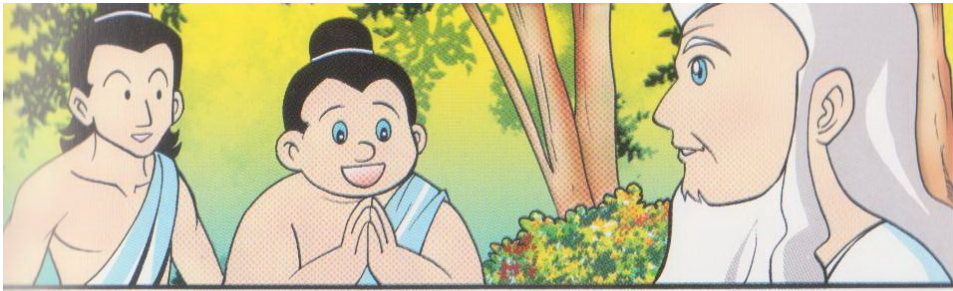
และตัวอย่างเช่น คำอธิบายคุณสมบัติของดอกกุหลาบเมื่อมาหาวันทูลแนะนำสุเทษณ์ว่ามีไม้ดอกชนิดหนึ่งที่น่าจะกำหนดให้เป็นกำเนิดของมัทนาในโลกมนุษย์

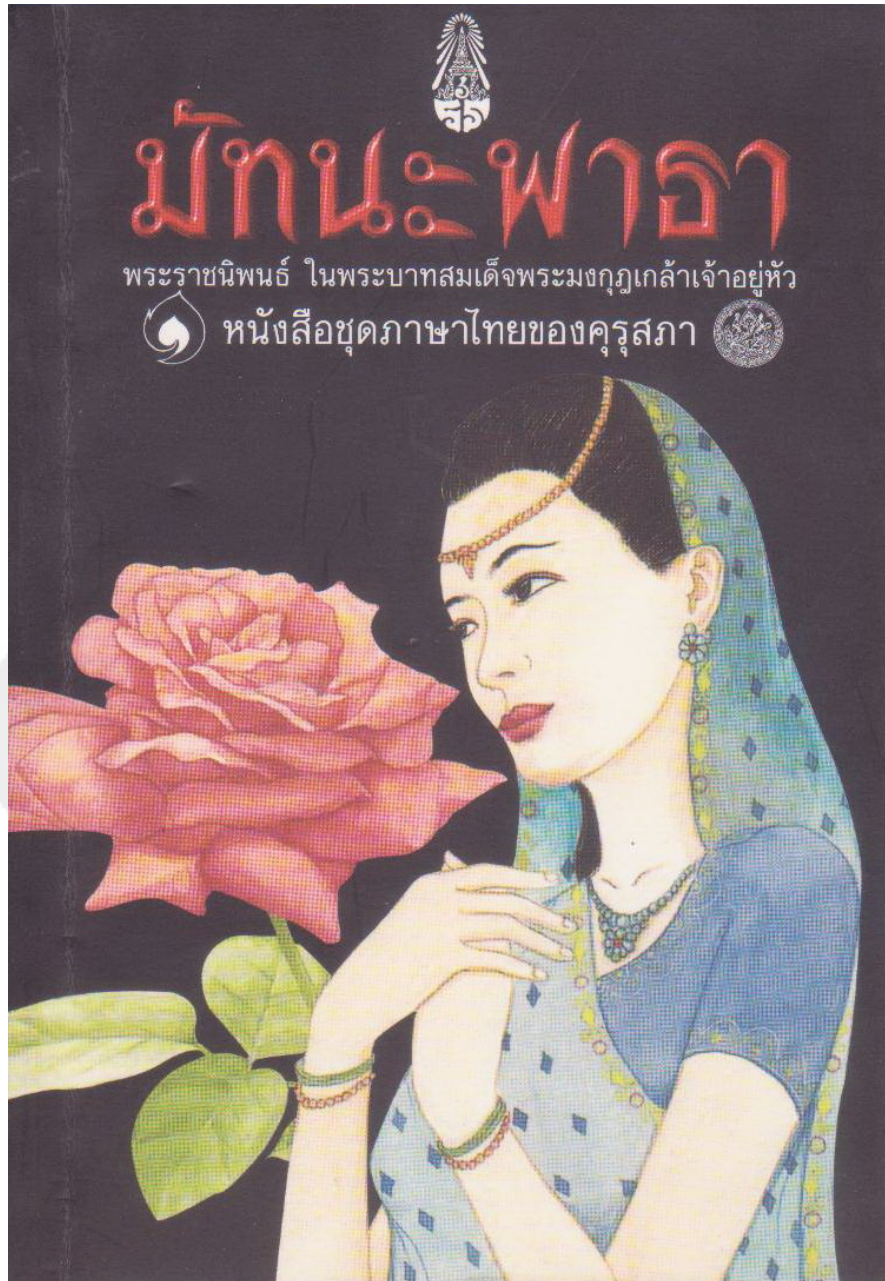
ไม้เรียกพะกาฤพ-	ชะกะสีอรุณแสง
ปานแก้มแจ่มแดง	ครุณิณยามอาย
ดอกไม้ใหญ่และเกสร	สุวคนธะมากมาย
อยู่ทนบวางวาย	มธุรสขจรไกล
อีกทั้งสะพรั่งหนาม	คุจะเข็มประดับไว้
ฝั่งเจิวสิบิไนว	บมิใครจะห่างเหิน

ภาพประกอบสไลด์

เอกสาร ๒
เกมเสริมความรู้

คำอุปมาอุปไมย

ตอนนี้ขอเกาะ
แน่นเป็นปลิง
ก่อนนะ..กลัวตก

กลมเป็น _____
 โกรธเป็น _____
 ขาวเหมือน _____
 แข็งเหมือน _____
 คอยาวเหมือน _____
 เค็มเหมือน _____
 งงเป็น _____
 ง่ายเหมือน _____
 เฝียบเหมือน _____
 ใจกว้างราวกับ _____
 ใจเสาะเป็น _____
 ช้าเหมือน _____
 ชนเหมือน _____
 ดำเป็น _____
 ดำเหมือน _____
 ตาโตเป็น _____
 เบาเหมือน _____
 ยุ่งเหมือน _____
 รกเหมือน _____
 ราบเป็น _____

เอกสาร ๓
เฉลยเกมเสริมความรู้

กลมเป็นลูกมะนาว
 โกรธเป็นเป็นไฟ
 ขาวเหมือนสำลี
 แข็งเหมือนหิน
 คอยาวเหมือนยีราฟ
 เค็มเหมือนเกลือ
 งงเป็นไก่อตาแตก
 ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก
 เงียบเหมือนเป่าปาก
 ใจกว้างราวกับแม่น้ำ
 ใจเสาะเป็นปลาชิว
 ซ้ำเหมือนเต่า
 ชนเหมือนลิง
 คำเหมือนถ่าน
 ตาโตเป็นไข่ห่าน
 เบาเหมือนนุ่น
 ยุงเหมือนยุงตีกัน
 รกเหมือนรังหนู
 ราบเป็นหน้ากลอง
 เร็วราวกับลม